

DE VONDER

2018 Jaargang 24 nr. 2

VAN HET BESTUUR

JUNI 2018

Zoals gebruikelijk bevat de bestuursrubriek het overzicht van de nieuwe leden van De Vonder en de rubriek familieberichten/lief en leed, waarin we bij ons bekende feestelijke of droevige berichten over onze leden vermelden. Ook geven we informatie over wat er thans binnen onze vereniging speelt.

Nieuwe leden van Heemkundekring De Vonder

In de afgelopen periode hebben zich als nieuwe leden aangemeld bij onze vereniging:

Geert van Horssen, Jan van Horssen, Ad Verhoeven en Ad de Vries uit Asten

Ben van Otterdijk uit Someren

Toon van den Heuvel uit Ommel

Harry Leenen uit Best

In memoriam Martien Aarts en erelid Harry van Asten

In de afgelopen periode ontvielen ons twee uitermate actieve leden. Op 20 april overleed ons vroegere bestuurslid Martien Aarts. Martien was nog maar 68 jaar oud en al enige tijd ziek. Van 2011 tot 2017 maakte hij deel uit van het bestuur en was hij contactpersoon van diverse werkgroepen. Wij wensen Beppie en de kinderen heel veel sterkte toe.

Op 4 mei overleed Harry van Asten op de leeftijd van 86 jaar. Harry was erelid van De Vonder en één van de leden van het eerste uur. Hij maakte in de beginjaren deel uit van het bestuur, onder andere als voorzitter. Wij wensen zijn partner Annie en de (klein)kinderen eveneens heel veel sterkte toe.

Rabobank Clubkascampagne opnieuw een succes voor De Vonder

Ook dit voorjaar organiseerde Rabobank Peelland Zuid bijeenkomsten waarbij bekend gemaakt werd welke bedragen de leden via hun stemmen namens de bank hebben gedoneerd aan de diverse verenigingen in onze regio. Op woensdag 9 mei was de roadshow in Someren en werd een cheque van ruim 1000 euro overhandigd aan De Vonder. Wij bedanken iedereen die aan dit succes heeft bijgedragen door op onze vereniging te stemmen.

Nieuwe filmwerkgroep is aan de slag

Zoals bekend is onze filmwerkgroep vorig jaar helaas uiteengevallen. Vanaf die tijd heeft het bestuur getracht initiatieven om te komen tot de oprichting

van een nieuwe werkgroep te ondersteunen. Het verheugt ons dan ook, dat enkele nieuwe leden inmiddels aan de slag zijn gegaan met de beschikbare materialen en plannen hebben ontwikkeld voor het maken van reportages en/of interviews. Het eerste resultaat is, dat we in het jaarprogramma 2018-2019 weer een filmavond hebben opgenomen, waar we met spanning naar uitkijken.

AVG

In de afgelopen maanden hebben allerlei bedrijven, instellingen en verenigingen hun best gedaan om te voldoen aan de eisen van de nieuwe wet AVG, die op 25 mei van kracht is geworden. Ook De Vonder heeft met deze wet (die gaat over privacy) te maken. Het bestuur heeft zich bezonnen op de consequenties van de AVG en zal binnenkort beleid hierover formuleren. Het belangrijkste punt voor ons is dat leden recht hebben om in te zien wat over hen geregistreerd staat en daar indien gewenst wijzigingen in kunnen vragen. Daarom willen we mogelijk maken, dat alle leden in ons systeem kunnen inloggen om te zien wat er geregistreerd staat.

Activiteiten komende periode

De "grote" excursie gaat op zaterdag 23 juni naar Roermond. Al onze leden ontvangen binnenkort een uitnodiging om deel te nemen aan deze dagexcursie, die volgens traditie afgesloten zal worden met een etentje bij de Platte Vonder. De voorbereidende lezing door Anneke Vahl op woensdag 13 juni in Museum Klok & Peel over architect, kunstenaar en projectontwikkelaar Pierre Cuypers kan wegens ziekte helaas geen doorgang vinden. We hebben Piet Sniijders echter bereid gevonden op die avond een ongetwijfeld interessante lezing over Veenkolonie De Moost te houden. **Door ziekte van Piet gaat ook deze lezing niet door.**

Intussen heeft de werkgroep jaarprogramma het programma voor de periode september 2018- juni 2019 bijna rond. De eerste lezing zal plaatsvinden op woensdag 19 september. Meer hierover in het volgende nummer.

Namens het bestuur,
Jan van de Rijdt.

DE VONDER

heemkundekring

Van de redactie

De lezer krijgt bij het bekijken van dit zomernummer ongetwijfeld het gevoel dat er een warm briesje door de redactie van de Vonder is gegaan. Dat klopt, we zijn blij dat ons team voortaan gebruik kan maken van de creatieve invallen van Piet. Die ook dit keer al een aantal artikelen heeft verzorgd. Hij verzorgde ook een “officiële” publicatie van de lezersenquête. De dominante rode kleur in de segmenten lachen ons toe, ja we gaan zo door. Hoewel met inachtneming van de evaluatiepunten die Piet de redactie en overigens ook de HKK meegeeft. In Burengeruchten proberen we gebeurtenissen in de buurt voor zover mogelijk enige samenhang te geven met wat de mensen in Asten en Someren kan interesseren. Zo lichtvoetig mogelijk en soms zijn er navolgbare dingen bij.

Norbert en Arne Lammers, ondersteund door Theo Knoops hebben, zoals Piet het zegt, de honingpot van de bewonersgeschiedenis in een jaar tijds vol gekregen. Plaatsgebonden geschiedenis met familieherinneringen, teruggaande tot 1600. Daar kan de Vonder nog jaren van snoepen.

Met respect willen we melding maken van het initiatief van Theo Knoops om het graf van Antoon Bluysen te redden van de teloorgang. In samenhang met de geschiedenis van de familie Bluysen. Jarenlang vervolgde hij zijn tocht door Asten. Met een verhaal bij iedere stap die hij zette. Helaas is dit de laatste bijdrage. Een hommage aan het Astens

dialect van Piet Feijen .

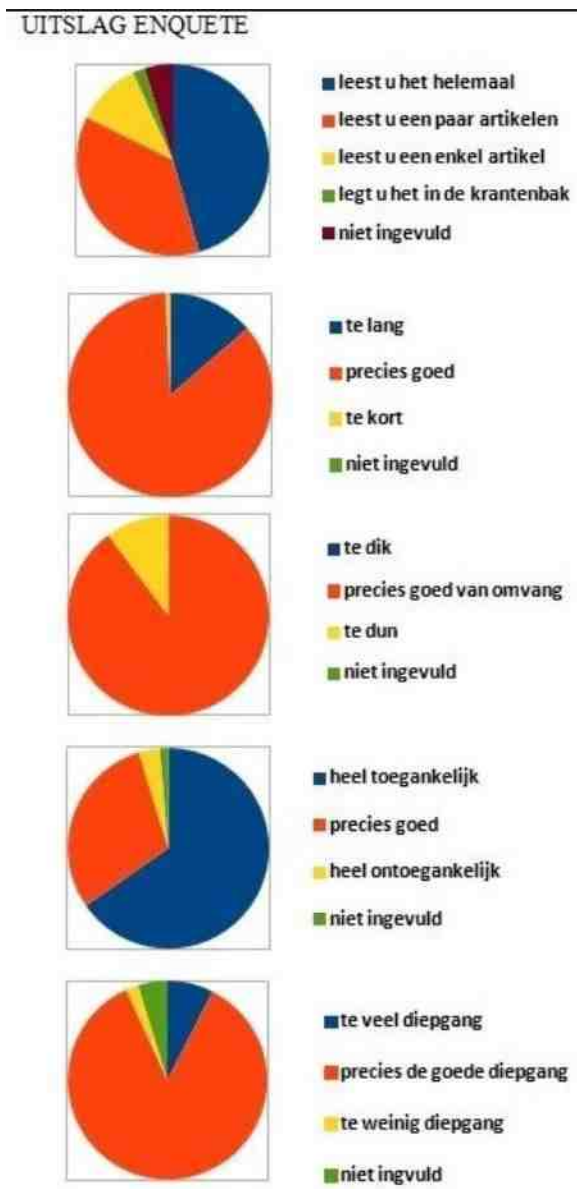
Karel Brüsewitz houdt niet van rookgordijnen en laat een aantal jongeren aan het woord die nog hebben kunnen genieten van de romantiek van het wel of niet mogen roken. Vergeet even de moraal. Het oorlogsverhaal van Jan van Straten gaat niet rechtstreeks over oorlogsgeweld maar over de gevolgen daarvan voor de gewone Astense burger die er naar zoekt heelhuids te overleven. Jan was er een van.

Gerard ten Thije

- 2 Van het bestuur
- 3 Van de redactie
- 4 Over kansen en (on)mogelijkheden die uit een enquête bovendien
- 7 Burengeruchten
- 8 Bewoningsgeschiedenis
- Graf lokale grootheid is óók cultureel erfgoed
- 10 Te voet dur Aaste, deel 36, laatste deel
- 12 Rokend naar volwassenheid
- 15 Bevrijdingsdagboek van Jan van Stratum, deel 4
- 20 Vrienden van De Vonder

Over kansen en (on)mogelijkheden die uit een enquête bovendien

vraag 1.

Als u het blad uit de brievenbus haalt

vraag 2.

De artikelen in de Vonder zijn....

vraag 3.

Het blad is.....

vraag 4.

De inhoud van de artikelen is....

vraag 5.

De artikelen hebben...

In onze vorige editie zijn we al kort ingegaan op de enquête naar de tevredenheid van de leden over het verenigingsblad De Vonder. Bestuur en redactie waren blij verrast met de uitstekende respons. Meer dan de helft van de leden had de vragenlijst ingevuld; waarvoor nogmaals onze hartelijke dank. In het vorige nummer beloofden wij u na bestudering wat dieper in te gaan op de opmerkingen en suggesties ter verbetering van het blad. Dat doen we bij deze.

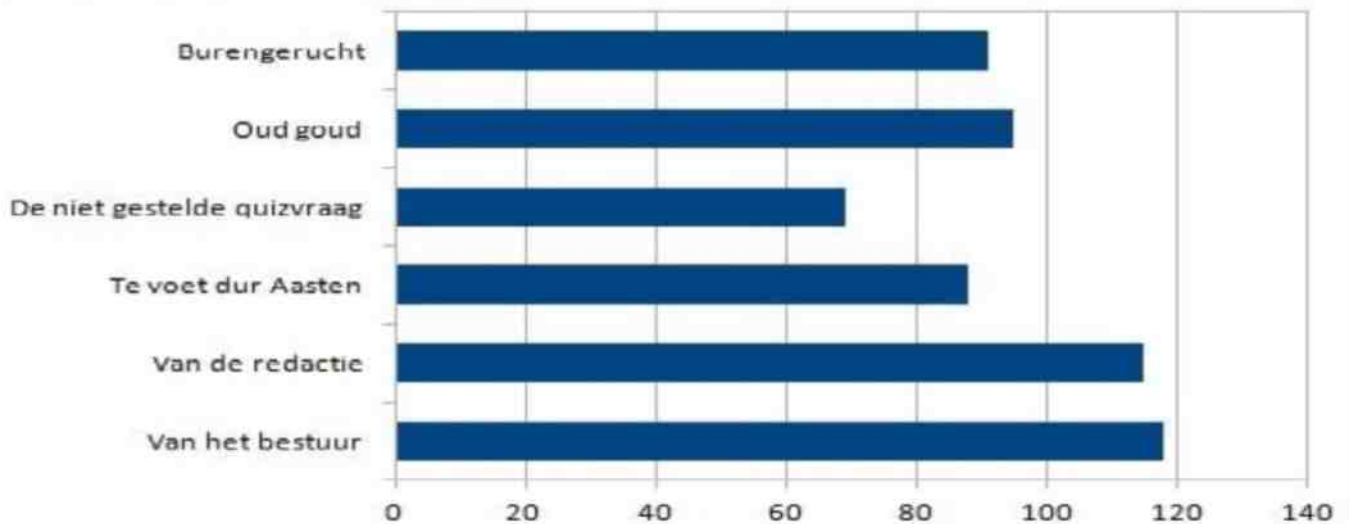
Alle complimenten hebben we uiteraard in nederige dankbaarheid aanvaard, maar laten we in dit artikel buiten beschouwing. Het gaat immers vooral om de verbeterpunten.

Lengte

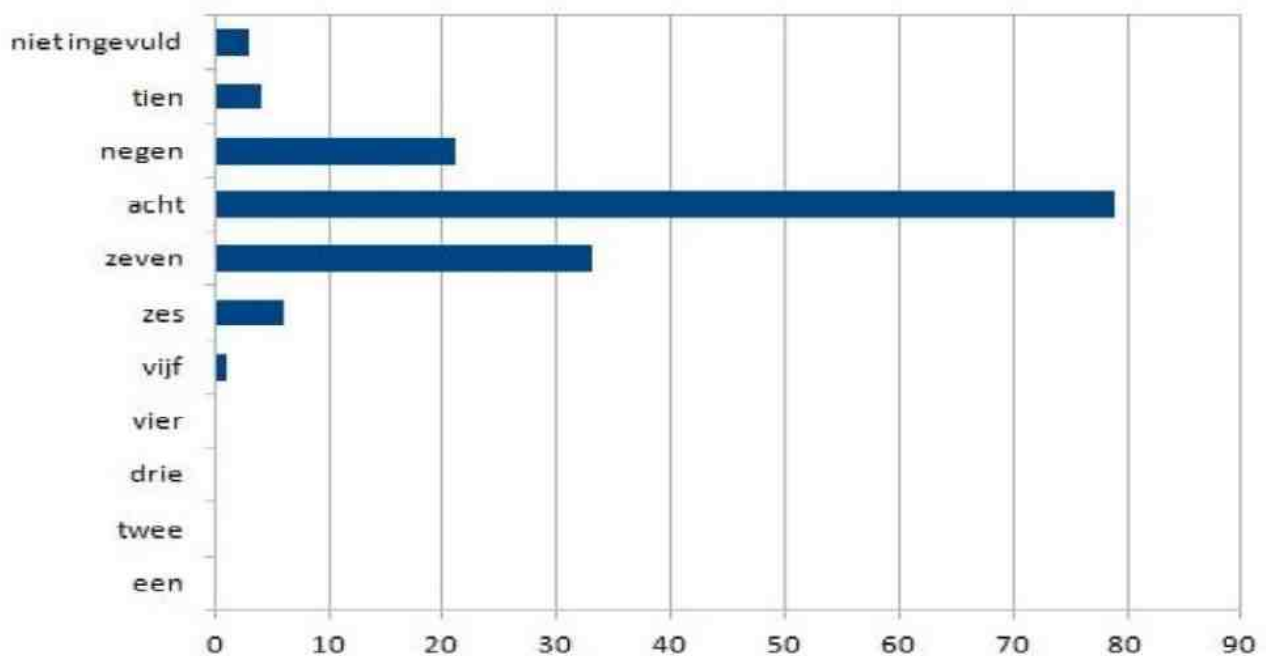
Wij vonden zelf de vraag belangrijk of de verhalen in De Vonder al dan niet de juiste lengte hebben. De redactie had zelf het idee dat ze gemiddeld aan de lange kant zijn. De leden/lezers bleken daar echter weinig moeite mee te hebben. Kennelijk geniet de gemiddelde heemkundige meer van gedegen diepgang dan van vluchtige verstrooiing.

Op zich verheugend, maar u moet het de redactie toch niet euvel duiden dat we in de toekomst meer dan voorheen streven naar bijdragen van gelimiteerde lengte. De achtergrond daarvan is vooral dat we elk nummer zo gevarieerd mogelijk willen maken. Interesseert juist dat ene lange verhaal u niet, dan moet u in het blad nog wat anders van uw gading kunnen vinden, zo meent de redactie. Misschien mag dit tege-

6. Welke artikelen leest u altijd?

7. Als u De Vonder een cijfer mocht geven tussen 1 en 10, wat geeft u dan?

lijk een oproep zijn aan de scribenten: als je een verhaal op anderhalf kantje kunt aanleveren, is het bijna altijd sterker dan wanneer je er drie kantjes voor neemt. In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister, zeggen wij Goethe na.

Opmaak

Behoudens met variëteit kunnen we de lezers dan misschien ook gerieven met wat grotere koppen en foto's bij de verhalen. Niet dat we daar veel klachten over hebben gekregen, integendeel. Diverse lezers vinden dat 't blad er prima uitziet. 'Een hele verbetering vergeleken met vroegere uitgaven', lazen we ergens. Maar anderen vinden De Vonder toch een wat grijs blad. Ergo: waar mogelijk proberen we in de toekomst een wat feestelijker opmaak en daarmee een wat frissere uitstraling te bewerkstelligen.

Overschakelen op A5-formaat, zoals iemand suggereerde zit er op dit moment niet in. We werken nu met een drukker die tegen een betaalbare prijs het A4-magazine aanlevert zoals u dat kent en die bovendien een voor leken behapbaar opmaakstelsel gebruikt. Veranderen kan, maar daar hangt dan al gauw een prijskaartje aan en waarschijnlijk de noodzaak tot geschoold opmaaktalent.

Wat we ook niet gaan omgooien is het uiterlijk van het blad. Iemand pleitte voor meer variatie op de voorpagina. We blijven echter, zeker voorlopig, vasthouden aan het idee om elke jaargang een brug over

de Zuid-Willemsvaart of een andere brug in de buurt van Asten en Someren (als symbolische 'vonder') af te beelden op de voorpagina.

Inhoud

Over de inhoud het volgende: enkele lezers merkten op dat er in De Vonder meer nieuws mag staan vanuit de werkgroepen, zodat het blad een afspiegeling wordt van datgene waar de vereniging mee bezig is. De redactie beraadt zich graag op mogelijkheden om aan deze oproep gehoor te geven; een eerste en logische stap zou kunnen zijn dat werkgroepen zelf met kopij komen of tenminste bij de redactie aangeven dat ze iets te melden hebben. Dan kunnen we bekijken of en wat we voor zo'n werkgroep kunnen betekenen.

Datzelfde geldt ook ten aanzien van Somerense inbreng. Sommige leden vinden dat Someren in De Vonder wordt onderbelicht. Onze eerste reactie: doe er dan wat aan, kom met verhalen en voorstellen!

Iemand vond ook dat De Vonder voor een bredere groep lezers interessant zou zijn als er meer in staat over het verenigingsleven in Asten/Someren. Dat zou inderdaad best kunnen, maar we hebben geen mensen beschikbaar die zich in allerlei (jubilerende) verenigingen verdiepen.

Schrijvers zoeken buiten de eigen vereniging, opperde iemand. Dat kan natuurlijk: gastschrijvers uitnodigen over bepaalde onderwerpen. Als we kansen zien, dan gaan we die niet uit de weg.

Verder kwamen we de suggestie tegen om uit bladen van heemkundige zusterverenigingen interessante artikelen integraal over te nemen. Dat gaat verder dan de 'Burengeruchten' die we nu als bloemlezing publiceren. Daaromtrent krabben we ons - met uw welnemen - nog even achter de oren.

Luchtige kost

Over de zwaarte van de artikelen vonden we diverse opmerkingen. Sommigen vinden dat De Vonder naast de gedegen kost ook luchtiger items mag aanbieden. De 'Niet gestelde kwisvraag' mag zich in een zekere populariteit verheugen; andere leden vragen nadrukkelijk om een 'puzzel', een 'vraagbaakrubriek' of een 'humoristisch rubriekje'.

De redactie is zeker bereid om mogelijkheden af te tasten, maar men moet zich wel realiseren dat 'borrelpraat' in drukvorm vaak minder leuk is dan wanneer die vluchtig verteld wordt.

Als we tot luchtige rubrieken komen, dan zullen we die zeker ook als zodanig herkenbaar moeten presenteren. Lezers worden nu al soms verrast omdat 'rijp en groen door elkaar staan'. Bij het herkenbaar presenteren van verhalen hoort ook dat we ze wat vaker zorgvuldiger mogen introduceren. Ze beginnen vaak wat plompverloren, merkte iemand op. Verrassend vonden wij de opmerking dat er vooral niet teveel in dialect geschreven moet worden. Dan haken de allochtonen onder ons te snel af, zo luidde de waarschuwing. Waarvan acte.

Er waren ook opmerkingen die elkaar opheffen. Waar de een vroeg om 'het updaten van oude artikelen' pleitte een ander juist voor 'meer actuele informatie'.

Iemand pleitte ervoor om omvangrijke verhalen die niet in De Vonder passen in boekvorm uit te brengen. De redactie wil - als het bestuur daarmee kan instemmen - best bij hoge uitzondering 'een special' maken, maar ziet geen taak voor zich weggelegd om boeken te gaan uitgeven. Dat wordt gezien als een zaak van 'particulier initiatief'.

'De Vonder' zelf in de winkel leggen als betaald blad is een suggestie die het bestuderen waard is. Het lijfblad van de vereniging kan op die manier ook een PR-functie hebben.

Socialer

Tot slot nog één zaak die uit de enquête over het blad naar voren kwam, maar die de hele vereniging aangaat. Iemand vond dat Heemkundekring De Vonder Asten-Someren zich socialer kan opstellen. Nieuwkomers weten bij bijeenkomsten niet bij wie ze zich kunnen aansluiten en voelen zich onwennig en gemakkelijk buitengesloten. De vereniging zou de onbewust opgetrokken muren kunnen slopen via bijvoorbeeld een buddysysteem, waarbij door de wol geverfde leden nieuwkomers door de vereniging geleiden. Dat lijkt ons een zaak waarover het bestuur zich zou kunnen buigen.

BURENGERUCHTEN

D'n Tessnuzzik van Beek en Donk beschrijft, bijna in romanvorm, de aanslag op twee mannen van de Landwacht, dat waren de beschermers van de NSB. Een van hen, Kees Verheyen, was om onbekende redenen ondergedoken geweest bij de familie Poels op de Zwarter Plak, en bleek later ineens op te duiken als lid van de Landwacht, linke boel dus. Een knokploeg kreeg de opdracht om de twee verraders te liquideren op de grens tussen Gemert en Beek en Donk. De represaillemaatregelen van de Duitsers leidden o.a. tot de moord op de burgemeesters van Asten en Someren. Iets minder dramatisch is het artikel over het ontstaan van de automarkt op het van Thielplein.

Gemerts Heem heeft als eerbetoon aan de religieuzen van eigen bodem een levensbeschrijving van zuster Martha Maria Leenders. Geen spectaculair document maar het geeft tevens een indruk van de impact van de Japanse bezetting van Indonesië en de Onafhankelijkheidsstrijd. En in Asten hebben we vast ook nog wel interessante zusters. Jan Timmers beschrijft uitvoerig gedetailleerd en gedocumenteerd hoe de “gemeynt” in de Gemertse Peel eeuwenlang onderwerp was van een meningsverschil over de grenzen. De gemeynt was het woeste stukje grond dat rechtstreeks onder de hertog van Brabant viel en vanaf de veertiende eeuw aan de aanliggende dorpen werd toegewezen. Een zelfde stuk vaak aan twee dorpen tegelijk, dus heibel in

de Peel. Voer voor wie van regionale historie houdt. De aanleg van het Defensiekanaaltje is in onze streken al folklore geworden. Gemerts Heem geeft een zakelijk verslag van hoe het project tot stand kwam zonder de initiatiefnemers belachelijk te maken, en dat is zeker een compliment waard.

Hoe kwam Budel Dorplein tot stand en waarom heet het niet gewoon Dorpplein?. Ghil Stollmann, opgegroeid in het dorp schrijft hierover in de **Aa-Kroniek**.

De eerste dagen van het verhaal draaien voornamelijk om de rectoren, die aanvankelijk benoemd en onderhouden werden door de Zink zelf, inclusief de kosten van woning en huisvesting van kerk en dorpshuis.

AA - Kroniek Budel

Dorplein (het plein van de familie d'Or) was van de fabriek. Lucien leidde de fabriek, Emile zorgde voor het dorp. De benoeming van de pastoor (rector) werd later door de bisschop overgenomen. De verhouding met de bisschop was overigens niet best in verband met een begrafeniskonflikt uit het “rijke” roomse leven.

Heem Son en Breugel registreert zoals dat b.v. in Asten ook gebeurt, de familiegeschiedenis van de bewoners van de oudste straat van Son, de Dommelstraat.

De Myerlese Koerier (Hans Verhees) laat twee praters aan het woord met een prachtig levensverhaal. Dora Bijsterveld zegt tegen haar klanten als ze de winkel uitgaan dat zij ze nooit terug wil zien. Dat mag, want zij is verkoopster van bruidsjurken. En Martien Truye, buurman en rooie tegenstrever van de pastoor, praat 13 badzijden vol. Verder beschrijft de Koerier de originele fietstocht, naar het idee van Wim Steenbakkers, langs de plaatsen waar de vermeende heksen gevonden en gemarteld zijn. De namen zijn in de heemkundekring bekend. De droeve historie wordt uitgebeeld en uitgesproken door leden van de toneelgroep de Koffieleutjes. Zo verwerkt Mierlo haar beladen verleden.

Ook **Heemkroniek Heeze Leende** heeft zijn “stratenloop”, dit keer de pastoor Thijssenstraat in Sterksel, inclusief de dorpsgeschiedenis.

Gerard ten Thije

BEWONINGSGESCHIEDENIS

Internetsite van De Vonder dankzij Bewoningsgeschiedenis een heemkundige honingpot.

Als het goed is, heeft de internetlink www.heemkundekringdevonder.nl/bs/ bewoningsgeschiedenis al heel wat Astense heemkundigen naar de honingpot van Norbert en Arne Lammers en Theo Knoops geleid. Dit drietal lanceerde in januari van dit jaar een nieuwe zoekpagina op de vernieuwde website van De Vonder, waarmee tal van Astenaren de bewoningsgeschiedenis van hun huis kunnen nagaan. De lancering werd kracht bijgezet met een drukbezochte lezing over dit onderwerp in het Heusdense gemeenschapshuis Hart van Heuze.

Tijdens die avond mocht het trio Lammers, Lammers & Knoops veel bewondering oogsten voor het prachtige karwei dat zij geklaard hadden. Oud-Astenaar Norbert Lammers vertelde dat hij en zijn zoon thuis in Bussum nauwelijks meer dan een jaar nodig gehad hebben, om de bewoningsgeschiedenis van alle vooroorlogse huizen in Asten digitaal te ontsluiten. Als beginpunt nam Lammers de periode 1600-1650; eindpunt werd de Tweede Wereldoorlog.

Volgens Lammers had hij 99% van de informatie gewoon van internet kunnen halen. Zijn 'truc' was om verschillende archieven zodanig met elkaar te verknopen, dat een muisklik op een bepaalde woonlocatie op een Astense kaart meteen een reeks documenten en beeldmateriaal te zien geeft, die over de betreffende locatie gaan.

Lammers maakte gebruik van het rechterlijk archief van Asten dat in kaart is gebracht door Frits Slaats en De Vonder; van het historisch onderzoek naar huizen en veldnamen van Theo Meulendijks én van allerlei materiaal dat hij kreeg toegestuurd door veldwerker Theo Knoops en andere mensen die in de opbouwfase van zijn project wisten.

Het resultaat was dat je bij bepaalde woonlocaties niet alleen droge documenten te zien kreeg, maar ook bidprentjes, foto's, advertenties of redactionele krantenartikelen.

Vervolmaken

Norbert Lammers zei in Heusden nadrukkelijk dat de bewonersgeschiedenis nog lang niet af is. Hoe meer gegevens het publiek hem bij gebruik van de site na brengt, hoe beter de site kan worden. Lammers kon er niet voor instaan dat de site bij lancering al foutloos was. Lang niet alle gegevens konden

vooraf worden gecheckt.

Dat maakt het voor alle geïnteresseerden - en die kunnen wereldwijd zitten! - tot een uitdaging om de site te helpen vervolmaken. Fouten en toevoegingen zijn gemakkelijk via de site aan te leveren met een muisklik op een kleurknop.

Nog een uitdaging: Lammers staat er voor open om ook de Somerense bewoningsgeschiedenis te helpen ontsluiten! Maar dan moet 't wel lokaal opgepakt worden.

Verder is het mooi meegenomen dat de website van De Vonder Asten-Someren mede dankzij de zoekpagina Asten Bewoningsgeschiedenis (op de werkbalk onder de knop Archieven) weer meer bezoekers zal trekken. Uitstekende reclame voor de heemkunde dus!

tekst: Piet Snijders

Graf lokale grootheid is óók cultureel erfgoed

Theo Knoops redde het graf van Antoon Bluijssen

Overzeese familieleden hadden zich er wel eens over beklaagd: "Wat is dat toch hier in Holland dat graven van overledenen al na twintig jaar worden geruimd? Hoe kun je hier ooit je voorouders zoeken als hun laatste sporen al zo snel worden gewist. Zonde voor het stamboomonderzoek." Dat zeiden ze, die Canadezen. Ze hadden gemakkelijk praten, zij met al hun ruimte. Grond genoeg voor dodenakkers, totaal anders dan hier.

Maar iets van dat gevoel van spijt zal Astenaar Theo Knoops zeker herkend hebben. Theo, actief lid van Heemkundekring De Vonder, haalde begin december vorig jaar royaal de pers met zijn initiatief om het laatste graf van een Bluijssen-telg voor Asten te behouden.

Het ging om het graf van Antoon Bluijssen. Niet dat Theo familiebanden heeft met de Bluijssens. Maar als rechtgeaarde heemkundige vond hij het jammer dat Asten de laatste tastbare herinnering aan de Bluijssens, ooit 'n familie waar in Asten heel veel om draaide, dreigde te verliezen.

Het Bluijssen-verhaal in een notendop: pater familias Antonie (1782-1853) had rond 1820 een goedlopende internationale handel in boter. Diens zoon Jan (1821-1897) breidde de zaak uit met een grote boerderij en textiel- en margarinefabrieken. Rond

1890 beleefde de Bluijssens-bedrijven hun grootste bloei. Jan's zonen Antoon, Johan en Willem kwamen in 1895 aan de bak en breidden het imperium op hun beurt uit met een koffiebrandery en een internationale winkelketen.

Antoon stierf vier jaar na zijn vader, in 1901. Vervolgens zagen de overblijvende broers Johan en Willem de klad erin komen. In 1907 gingen hun bedrijven failliet. Willem werd dat jaar in Parijs uit de Seine gevist; Johan verhuisde naar Nijmegen. Hij zou de vader worden van mgr. Jan Bluijssen (1926-2013), de latere bisschop van Den Bosch.

Hoewel vooral Jan Bluijssen bekend stond als een keiharde handelaar en bepaald geen sociale werkgever, heeft Asten er veel aan te danken gehad. Bluijssen speelde een belangrijke rol in het sociale leven, had bestuurlijk veel invloed en liet samen met zijn zonen in Asten villa's bouwen die nu nog getuigen van grote welstand.

Terecht concludeerde Theo Knoops dat de Bluijssens Asten mede tot een bijzonder dorp hebben gemaakt. Door hun aanwezigheid vestigden zich er middenkader van elders en kreeg Asten een dialect dat afweek van dat van omringende Peeldorpen.

Voor heemkundige Knoops alle reden om het laatste graf van de Bluijssens in Asten te willen bewaren. De graven van Antonie en Jan bestonden al niet meer, maar in 2014 dreigde ook het graf van Antoon te verdwijnen. En daar stak Theo een stokje voor.

In het jaar waarin hij voor De Vonder ook een lezing verzorgde over dit onderwerp nam hij met behulp van een lokale ondernemer voor tien jaar de grafrechten over van de familie Bluijssen. Daarmee was

Antoons laatste rustplaats althans voorlopig gewaarborgd. In december vorig jaar liet hij het ook nog eens voor 1000 euro uit eigen zak opknappen, nota bene door Natuursteenbedrijf Hanique - anno 1870 - hetzelfde bedrijf dat in 1901 het graf had geleverd! Alleen al daarom had een mooie reportage bij Omroep MAX niet misstaan!

De grote wens van Theo Knoops is nu dat zijn initiatief door de Astense gemeenschap wordt opgepikt. Als het landelijk mogelijk blijkt om graven in stand te houden van in ere te houden oorlogsslachtoffers, dan moet het op een iets andere basis ook mogelijk zijn om graven van lokale grootheden voor de vergetelheid te behoeden, zo vindt Theo.

Hij hoopt dat de gemeente het gerestaureerde graf van Antoon Bluijssen opneemt op de gemeentelijke monumentenlijst, dat biedt alvast enige bescherming. Feitelijk gaat het immers om het behoud van cultureel erfgoed. En daar een paar centen aan spenderen, dat zou toch moeten kunnen....

En de Bluijssens dan? Ze hebben alvast bewondering geuit voor het initiatief van Theo Knoops en uitgesproken dat ze 'graag weer naar Asten komen'. Grote kans dat ze dan het graf van oudoom Antoon bezoeken. En wie weet zit er dan ooit weer een vermogende telg bij, die de zorg van Theo weer kan overnemen!

tekst: Piet Snijders

Algemene informatie

Redactie:

Ad Verrijt, Hemelberg 59, 5721 CP, Asten
0493-688388

Anneke Blankennagel, Jac Jöris,
Ricus van Neerven, Piet Snijders en Gerard ten Thije

mailadres voor inzenden kopij:

redactie@heemkundekringdevonder.nl

BESTUUR HEEMKUNDE:

Voorzitter: Jan van de Rijdt Tel. 0493-694957

Secretaris: Martien Verdonschot Tel. 0493-693498

Penningmeester: Hans van Strijp Tel. 0493-380493

Leden: Cor Fransen Tel. 0493-693421

Paul Gianotten Tel. 0493-472350

Gezinsabbonementen HKK De Vonder

€ 30,00 per jaar

Opgeven bij het secretariaat of het Heemhuis
Molenstraat 10 te Someren

ISSN 1387-2079

Te voet dur Aaste deel 36 (einde)

Verteld door Piet Feijen.

In de jaren 80 van de vorige eeuw wandelden leden van de bond voor ouderen, onder leiding van hunvoorzitter Piet Feijen, door Asten. Zij maakten een overzicht van Asten van ongeveer 1920 tot 1985. Velen van u zullen zich de mensen, hun beroepen en hun eigenaardigheden nog wel herinneren. Ook de behuizingen en straten van die tijd. Al is het nog niet zo lang geleden, er licht hier misschien een taak tot navolging zodat het nageslacht aansluiting kan vinden met het huidige Asten. Van wat verloren ging en er bij kwam.

't Moest er ins van kommen. De lèeste voettocht dur Aasten. Vur diegene die 't nog nie weten, mi bovenstaande inleiding zijn we indertijd, zô wâ 4 jaor geléijen begonnen. Vier jaor is nie niks. Vur al âs gè bedenkt, dè 't zeker nie d'n opzet was um zoveul dingen zo uitvoerig onder de loep te nemen. Mer wâ wilde gè, van 't een kumt 't aander, en mi al die schôn Aastense figuren âs Jan van Jan-ome, Peer van Pirke's, Ties van Nöllekes, Hannessen-Bert, Flippe-Piet, Sjeffe Jan, Toon van Narus-ome, Graard van Graarden-Hannes, Toon en Graardje van Goch, Jan Vaalman en nie te vergeten dè schôn vrouwvolk, zoâs Cato van Deursen, Lien Bakens, Antje Verdijseldonk, Drieka van Hoek, Mina van Gondeke Koolen, Beth van Horssen en Jans Doucé en nog veul meer van die schôn figuren. Mer um bovengenoemde figuren alleen al, zou 't misschien de moeite werd zijn ons verhalen te bundelen tot een bescheiden uitgave. We hebben er bewust nao gestreefd de vertellingen leuk te hààuwen; niks overtrokken nao d'n historische kant en ôk wat de grappen, grollen en anekdote's betreft zijn we binnen de perken gebleven. Dit menen we althans te meugen opmaken uit de vele positieve en leuke reaktie's, die er mee toe hebben bijgedragen, dè 't zo'n laang voetreis is geworren. Mi enige trots meugen we ôk vermelden, dè ons verhaal ôk in buurgeminten gèèr werd en wordt gelezen. Het wordt zelfs opgestuurd naar exdorpsgenoten in het buitenland, onze emigrantten. Mer naw duiken we wir, mi onze bijzondere gast en alwetende leidsman, Jan Vaalman, de Torenstraot in. (naw de Wilhelminastraat). "Vanaf rechts hebben we eerst het woonhuis van Bonaventura Eijsbouts, eigenaar van de Nederlandse Fabriek van Torenuurwerken, reeds bekroond op de Wereldtentoonstelling in Antwerpen in 1894". Nu is het de Koninklijke Klokkengie-

terij Eijsbouts. Dan kumt 't woonhuis-winkel van köster Wilhelmus van Hoek. Dan kriegen we de twee Drieka's, Drieka Berkvens en Drieka de kwezel (nu Toos Hoefnagels en Marinus van Oosterhout) Daor langs (in middels afgebroken) de schoenmaker Harrie van den Eijnde, getrouwd mi Miet Waals. (Miet was 'n zeuster van Jan, Tinus en Cor Waals. Harrie is jong gestorven en Miet hertrouwde later met Carel van Goch, die nu nog bij z'n dochter in Eindhoven woont, in de gezegende leeftijd van 94 jaar. Hij is nog van goeie tuk, want gemaakt 'm niks wijs. Hierneven li de boerderij van Toon Verberne, (nu ingang van de "Koninklijke Eijsbouts").

Dan kommen we bij d'n hof van de Zusters, die door Pensionsgasten beboerd wordt. Het volgende (dubbel)-woonhuis is van Wout Kusters. Wout was een zeer begaafd man die van veel markten thuis was. Zo was hij boekhouder bij d'n Bleijs, later kassier van de boerenlenkbank, secretaris-zaakvoerder van de Boerenbond en vertrouwensman van velen. De Paters wonen hier in de villa van oud-burgemeester Frencken. In 1929 werd door Mgr. Diepen een nieuw klooster geconsacreerd. Uiterlijk is hieraan niets veranderd, zoals ook niet aan het Patersbos.

't Café Burgerlust hier, Photographie Instantané en Schildersbedrijf is van L.J.(Nard) Coolen. Nu

rijwielen P.Vaes. Zuster Mieke wönt neven hem en daor is de heer A.H.G.Coron in pensioen. Hier zijn we bij 't huis van Harrie Nolens. Hij is 'ne goeie zanger, is vriendelijk en welbespraakt. Zoon Theo was jaren lang redakteur bij de Volkskrant. In het huis woont nu iemand die het er goed naar zijn zin heeft, want het heet; Krek wâ 'k wô. Dan kommen we bij de villa van de heer R.v.d. Weij. Hij werkte jaren bij de firma Bluijssen en werd later met de heer Rijdsdijk directeur/eigenaar van de Astense IJzergieterij. Waar de villa stond, staat nu Huize Plataan. De volgende villa is van Notaris Hockers. De villa staat er nog en is jarenlang eigendom geweest van B.Eijsbouts, die evenals zijn naamgenoot en opa directeur van Klokkengieterij Eijsbouts was. In 't huiske daorlangs wönt Johan van Veghel, die getrouwd is mi Mina Bouwmans, een dochter van Köbuskes, dè menneke mi die schönne lange baard. (Johan was fijn-bankwerker bij Tures en repareerde in zijn vrijetijd fietsen. De zoon en kleinzoon doen dat nog, maar de zaak is wel enigzins uitgebreid). Hier staon we vur 't boerderijke van Willem Poel (Hoebergen). (Dochter Miet trouwde met voerman Janus van Eijk. Nu woont er de familie Doreleijers). Hierlangs wönt de Kommies Brugman (die in lopen Charly Chaplin imiteerde), nu woont er Fr. Verberne. Dan kommen we bij de familie Rijntjes. Hij is Rijksambtenaar en hi 'n gezin mi 17 keinder. (Nu nieuwbouw C.Geven). As we naw ân d'n andere kant teruglopen, zi Jan Vaalman, dan zien we hier rechts het woonhuis van de familie Zegers. 't Volgende huis is dè van timmerman Piet Janssen, die getrouwd is mi Ciska van Heugten uit Ommel. Di schôn, neeij huis is van Johan Lammers. Die is getrouwd me Anna Nass, die uit Gelderland kumt. Deze villa, Semper Verens is gebouwd dur de familie Antoon Bluijssen-Raaymakers en is naw bewoond dur de Franse Zusters, die er 'n kapel bij bouwden. (Zij hielden pensionaires en gaven Franse les. In 1921 vertrokken zij en werd het huis aangekocht door de Boerdonkse zusters, een rusthuis voor zusters vooral voor die zusters, die er een lange en zware missietaak hebben opzitten. Wat de zusters voor Asten en de hele omgeving hebben betekend, weet iedereen). En âs lèeste, het grote statige huis van dokter Verhoeven, die hier tot 1934 praktijk had. Daarvoor hadden we Dokter Panhuizen en Dokter Hoying. We zallen naw toch mer efkus nao Burgerlust kuieren, zi Jan. Dan vatten we 'n afscheidsborreltje, want naw stoppen we vurgoe. Hoe 't afscheid is verlopen, weten we niet, maar wel weten we, dat ze voor het leven vrienden zijn geble-

ven. Tot slot Bedankt aan allen die belangstelling hebben getoond, dank voor de goede raad en hulp die we ondervonden. Als die er niet geweest waren, zouden we de pen veel eerder opgeborgen hebben. Speciaal een woord van dank aan de man die alles, waar nodig, gekorrigeerd heeft en in dialect getypt heeft, Jan van Lierop Jan zn. En die bond mag trots zijn op een voorzitter die 43 afleveringen lang zo boeiend kan vertellen:

Piet Feijen. 3 Februari 1986

Nu te voet dur Aaste echt ten einde is gekomen, wil ik je oprecht feliciteren en complimenteren met het succes dat je daarmee gehaald hebt. Ik heb nooit eerder iets laten horen, omdat ik dacht, dat het geheim moest blijven, wie de schrijver was, wie de visser was in het drabbige water van het verleden, die toch heel leuke dingen daaruit in zijn netten heeft verzameld, gesorteerd en als een heel smakelijke kost heeft opgediend. Jammer genoeg heb ik ze niet allemaal gelezen, maar wel ze keurig bewaard, om alsnog een keer eraan te beginnen; maar vooral om het door te geven aan mijn kinderen. Zeker niet, als zou het de ware geschiedenis van Asten zijn, zo hier en daar heb ik mijn bedenkingen, maar dat doet er niet toe en was ook niet de bedoeling, maar het is wel heel erg dicht bij de waarheid, zoals het leven in die jaren was.

Daarom nog eens proficiat en bedankt voor je volharding.

We zijn er al te gemakkelijk mee vertrouwd, dat jij het wel opknapt, wat velen zouden kunnen, zouden willen, maar niet doen. Ga je nou je rust ervan nemen ?

getekend, Tuur Eijsbouts.

foto: **Piet Feijen**

ROKEND NAAR VOLWASSENHEID

Onlangs kocht ik op een rommelmarkt een schilderijtje met een rokend jongetje. Dat intrigeerde mij. In relatief korte tijd kon ik ook nog diverse andere schilderijtjes op de kop tikken. Je ziet ze op rommelmarkten, kringlopen en op marktplaats. Ze worden over het algemeen als kitsch beschouwd.

Ik werd nieuwsgierig naar het verhaal achter deze schilderijtjes. Hieronder zijn wat bevindingen genoteerd van willekeurige mensen uit mijn omgeving. De schilderijtjes verschillen in stijl omdat ze door verschillende artiesten gemaakt werden. De bekendste zijn die van Jeanne Brandsma en Corelli. Veel andere schilders (Huisman, Landman enz.) hebben de werken van deze twee geïmiteerd.

De jongens die op de schilderijtjes staan, zien er allemaal ontspannen, onbewogen, zelfverzekerd en tevreden uit. Eén keer met een (glim)lach. Ze zien er statisch uit. Net alsof ze voor de schilder poseren. Er lijkt helemaal niets stiekems te zijn. Ze dragen vaak een pet (klak), net zoals vader. Tot op heden heb ik geen schilderijtjes met rokende meisjes gezien in dit genre. De werkjes hebben bijna allemaal dezelfde maat: ongeveer 30 x 37 cm.

Het bleek normaal te zijn, dat kinderen bij hun Heilig Vormsel (rond hun twaalfde jaar) een pakje sigaretten kregen. Niet alleen van de ouders maar ook van familieleden, buren of vrienden. Men wilde als het ware

zeggen: Nou hoor je ook voortaan bij “de grote mensen”.

Er lijkt sprake van een identificatieproces: Het is een proces waarin iemand zich met een ander vereenzelvigd en diens gedragingen, opvattingen en

persoonlijkheidstrekken overneemt. Bij kinderen is er de identificatie van jongetjes met hun vaders en van meisjes met hun moeders, waardoor zij zich als hun ouders gaan gedragen.

Ik herinner mij dat ik op een avond, toen vader en moeder even

weg waren, naar de kast in de “goei kamer” liep. Daar stond een kistje met sigaren. Met de lucifers uit de keuken probeerde ik er een aan te steken, terwijl mijn kleine broertje toekeek. Ik blies en ik blies maar de sigaar ging niet aan. Terwijl ik bezig was hoorden we opeens de voetstappen van onze ouders op het grind. In allerijl vluchtten we toen naar de zolder waar onze slaapkamer was. Onze ouders hebben er niet op gereageerd.

Martien (geb. 1950), toen 12 jaar, deed in 1962 het Vormsel en kreeg een pakje Roxy en North State

Kinderen identificeren zich graag met volwassenen. Daarom werd er voor het twaalfde jaar al wel eens stiekem gerookt. Cor (1946) vertelt: “We gingen altijd stiekem roken onder de brug bij de Aa. Bij Anneke de Bruin kon je de sigaretten los kopen. Ik dacht 3 voor 5 cent”.

Toos, mijn overbuurvrouw, kreeg in 1965 met haar Communie en aansluitend het Vormsel (beide in één weekend) voortaan zon-

dagsgeld én ook een pakje Gladstone sigaretten. Ze mocht ook nog kiezen voor Stuyvesant als ze dat wilde! “Maar ik wilde helemaal niet roken!” Vervolgens heeft ze het pakje Gladstone aan haar acht jaar oudere zus Nel gegeven. Toos

was toen elf jaar.

Over meisjes kom je minder informatie tegen met betrekking tot het vroegtijdig roken.

Van Joke komt het volgende verhaal:

“Ik heb wel een verhaal maar niet over jongens.

Het was 1972: drie vriendinnen van twaalf jaar moesten van een van de moeders, op een rij in de serre gaan zitten. We kregen allemaal een sigaret. Moeder ging voor ons staan en deed voor hoe wij moesten roken.....

Toen waren we trots, maar nu denken we; ongelooflijk!!!!!!”.

prent, rokend meisje

De eerste sigaretten..... Meestal zo rond de twaalfde verjaardag. Thuis werd overal gerookt. De sigaretten en sigaren stonden op tafel. Dat was overigens ook zo bij bruiloften en andere feesten. Rond het twaalfde jaar werd er verondersteld dat men wel oud genoeg was om aan het “serieuze” werk te beginnen.

Bij mijn vrouw, uit een gezin van negen, mocht er gewoon gerookt worden. Stiekem roken was er niet bij. Mijn vrouw zegt dat ze af en toe een sigaretje rookte rond haar dertiende (1974). Een buurmeisje dat niet mocht roken had bij het gezin van mijn vrouw sigaretten verstoppt in een kastje. In een speciaal voor haar ingericht laatje, zat de kostbare rookwaar.

Van Henk Bankers(geb.1948) hoorde ik het volgende verhaal: “Ik kreeg met het H.Vormsel een gloednieuwe pofbroek van mijn ouders. Wat was ik trots. Van de buurvrouw kreeg ik een pakje sigaretten. Ik dacht Cross Virginia. Vol trots ging ik voor op straat zitten op een stoel. De rugleuning achterover tegen de muur, zodat de stoel op twee poten stond. De sigaret werd aangestookt om ermee te pronken voor de buurt. Ik voelde me een hele bink. Het was druk in onze straat (Hoogstraat). Kinderen speelden buiten en volwassenen kletsten toen gewoon op straat. Een van de spelende kinderen stootte per ongeluk tegen mijn arm aan. Opeens begon het te stinken. Het brandende topje was van de sigaret gevallen en had een brandgat in mijn nieuwe pofbroek veroorzaakt. Ik moet er nu nog aan denken hoe erg ik dat toen vond. Het was toen een traumatische ervaring voor mij”.

Een stereotiep verhaal van Dhr. Stark uit Zeelst: “ Ik ben inmiddels 77 jaar en heb ook zo’n vroege ‘rookervaring’ uit het midden van de vorige eeuw. Mijn rentenierende oma en opa (van de leeftijd welke ik nu heb bereikt) hebben tijdens hun werkzame leven in de eerste decennia van de vorige eeuw een sigarenfabriek(je) (Karel de Stoute, Heuvelstraat 6, Zeelst) uitgebaat en woonden destijds bij ons in. ‘Ons’ zijn mijn ouders en ik als enig kind.”

Opa kon met veel genoegen dagelijks een à twee forse sigaren roken en nam daar zijn tijd ook voor. “Een sigaar is een vuurtje voor een uurtje”, zei hij altijd als hij mijn (soms) meerokende vader weer eens corrigeerde met: “Jij rookt een sigaar niet op, jij stookt hem op.”

Zowel de grootouders als ons gezin praktiseerden vol overtuiging het Katholieke geloof en het bijwonen van de (hoog-)mis op zondag in de zeer nabij gelegen H. Hartkerk was derhalve een verplicht ritueel.

Rond het middaguur werd er, uiteraard nog in “het zondagse pak vanwege het kerkbezoek”, van een gezamenlijke maaltijd genoten welke traditiegetrouw werd afgesloten met een rokertje.

Aan het einde van de lagere school deed je, als katholiek, vroeger je plechtige (of grote) communie en

was je 'een grote jongen' geworden. Dientengevolge kreeg ik dan ook vanaf die tijd (ik was elf of twaalf jaar) elke zondag na het middageten een sigaret van mijn vader. Het was het merk "Filtra". Ik meen destijds (nog) het enige merk met een filter.

Nog geen gewone sigaretten want dan kon je het met stukjes tabak in je mond wel eens vies gaan vinden en DAT hoorde niet bij een vent.

Uiteraard was daarmee het hek van de dam en rookte ik in de kortste keren dagelijks met of zonder filter alles 'wat ik te pakken kon krijgen' want kopen was nog boven mijn budget.

Bij oma en opa in de bovenste lade van het dressoir, bij mijn vader in de zak van zijn colbert of overjas aan de kapstok vond ik mijn 'voorraden' waar ik gedoseerd en voorzichtig proletarisch winkelde.

Wat later op de middelbare school raakte ik bevriend met een jongen waar ze thuis in de voorkamer een winkel in rookartikelen dreven om het karige naoorlogse huishoudgeld wat op te krikken. Iedereen kon daar zo door de voordeur de winkel in.

Ter voorkoming dat men voor niets naar de toonbank kwam als de winkelbel ging riepen de mensen die bekend waren en verder het huis in wilden/moesten: "Blijf maar", en vervolgden hun weg naar achterkamer of keuken.

Mijn vriend en ik deden dat ook, maar voor we in het achterhuis waren, hadden we dan al in de winkel een pakje sigaretten gepikt en in de zak gestopt. Aan een boom zo vol geladen mist men vijf, zes 'pruimen' immers niet.

Ik heb voorts tientallen jaren dagelijks sigaretten en/of zware shag gerookt. Mijn echtgenote deed driftig mee met een pakje filtersigaretten per dag.

Jack, een vriend van mij, kreeg met de Communie een pakje sigaretten (Camel). Wel zonder filter, want die waren voor meisjes.

Passages uit het verhaal van Rieky Bakermans uit Ommel:

Die tante uit Nieuw-Zeeland.....Dat was een verschijning.....

Deze vrouw was, in tegenstelling tot haar zes Brabantse zussen, slank, had een rode trui aan, mooi gemanicuurde handen, gebruikte lippenstift en..... rookte sigaretten! Dat hadden wij nog nooit gezien, een rokende vrouw!

Zij legde uit dat zij slank bleef omdat ze rookte. Elke dag een paar sigaretjes was heel goed voor de

slanke lijn. Het gevolg was dat al haar zussen begonnen met roken. Aanvankelijk hoestend en proestend. Later trots als iemand over de longen kon roken, zonder in een verstikkende hoestbui te belanden.

Het gevolg hiervan was dat ik verder opgroeide in een gezin waarin iedereen ging roken. Aanvankelijk deed alleen mijn vader dat. Maar later rookten mijn moeder en al mijn oudere broers en zussen. Ook ik begon toen ik een jaar of dertien was. Ik kreeg de sigaretten gewoon van mijn ouders. In huis stond het 's avonds bij de televisie, die in 1967 zijn intrede had gedaan, blauw van de rook.

Ik was denk ik veertien jaar, misschien nog niet. Ik was verkouden, hoestte de longen uit mijn lijf..... kon niet naar school en werd ziek gemeld. En wat gebeurde? Ik kreeg van ons moeder menthol sigaretten, een pakje Alaska, "dat is goed tegen de verkoudheid....."

"Zo..., en nou even genieten"

Met dank aan Maria, Martien, Toos, Henk, Cor, Jack, Joke, Yvonne, Rieky, Frans en het Eindhovens Dagblad voor de oproep.

Hans v.d. Broek wil ik danken voor de tips en correcties.

Karel Brüsewitz, Asten

Mochten er naar aanleiding van het bovenstaande nog leuke of misschien nare herinneringen bij u boven komen drijven?? Dan zijn deze verhalen welkom bij Karel Brüsewitz uit Asten. kbrusewitz@planet.nl

Bevrijdingsdagboek van Jan van Stratum 4

Vrijdag 3 November 1944

Vannacht is het nogal rustig geweest en ik heb dus reuze geslapen. Wat een geraas den heelen dag van auto 's en tanks. Men mag dan ook niet anders op den harden weg komen dan voor het hoogst noodzakelijke. Voor den middag wou ik het nog eens wagen om op het bedrijf te komen.

Wiel is nog altijd in Lierop met zijn gezin. Hij zelf is nu hier en we fietsen samen naar het bedrijf. Maar jawel, we komen op Heusden en bij Driek van Tilburg staat een post. We mochten er niet door, terwijl men er een uur eerder wel door mocht.

Toevallig was Arnold Rovers op mijn bedrijf geweest en had de hennen gevoerd. Maar eieren, ho maar, daar was geen kans op, want in elk hok waren soldaten gehuisvest. Zoo gauw er een ei gelegd was, waren ze er als de kippen bij om het uit te halen. Volgens de Radio vanavond om zeven uur, hebben de Engelschen Meijel bereikt.

In de maand October hebben ze Duitschland gebombardeerd. Elke minuut wel 10.000 kilogram.

Zaterdag 4 November 1944

We beginnen er nu achter te komen wat oorlog is. Zoo zijn er menschen uit Meijel die al zes weken in Asten zitten. Ook zijn er veel huisgezinnen waarvan de kinderen in Asten zijn en vader in Meijel en omgekeerd. Uit Meijel kunnen ze niet meer weg vooraleer het bevrijd is. In Meijel wordt op het oogenblik hard gevochten. Wat een treurige toestanden.

Ja, wie zou zoo iets kunnen bedenken: 1212 hennen bezitten en geen eieren!

Bij mij aan huis heb ik \pm 80 hennen, dit zijn tweejarige en leggen geen eieren; ze zijn in de rui. De rest van de hennen zit op het bedrijf op Heusden en daar mag ik niet komen.

Gisteren is Arnold Rovers er nog geweest, vandaag mocht hij er ook niet naar toe. Hij had gisteren nog wel geprobeerd eenige eieren mede te brengen, Maar mis poes, Nog niet één had hij het machtig kunnen worden. Als de hennen een ei lieten vallen, stonden de Engelschen erbij en het was dus voor hen.

Ik ben vandaag bij den Burgemeester Van Golstein Brouwers eens gaan informeren om een bewijs om op het bedrijf te komen. Maar ik kon er geen krijgen.

Ik mocht wel tot bij van Geffen komen maar niet verder. De Burgemeester dacht dat het morgen wel zou gaan.

Zondag 5 November 1944

Vanmorgen ben ik naar de H. Mis van 7 uur geweest in de Parochiekerk. Toen heb ik mijn ontbijt genomen, de varkens en hennen gevoerd en daarna alweer naar Heusden. Ik moest onverrichter zake terugkeren.

Wat een geraas van auto 's van en naar Meijel. Ook van schieten met de kanonnen, zodat hooren en zien je vergaat, als je erbij uitkomt.

Maandag 6 November 1944

Vanmorgen heb ik het nog eens gewaagd om op het bedrijf te komen. Ik ben binnendoor gefietst naar Arnold Rovers, want die zou mede gaan. Om half tien fietsten we daar weg. Natuurlijk niet over den harden weg, maar door slijk en modder over den Heikamp. En ja het lukte; geen post tegen gekomen. We kwamen op het bedrijf, o, wat zag het eruit. Maar goddank het huis met de bergplaats waren nog heel. In een kippenhok was een voltrefter neer gekomen. In de buitenren was een opening van zoo 'n 50 meter. De afrastering lag over het heele terrein tegen den grond; de hennen liepen allen door elkaar. De heele inventaris was weg; eierkisten, alle gereedschappen, 25 emmers en \pm 3500 eieren. Behalve die ze nog iederen dag uithalen.

Ik had wel gedacht wat eieren mede te nemen. Na zoowat een half uur loeren had ik twee eieren. De Engelsche soldaten waren in elk hok aanwezig en wachten de meeste eieren op hun hand. We gaven de hennen voer en drinken en ondertussen kwam Wiel Rovers die nog steeds met zijn huisgezin in Lierop zat, ook op het bedrijf. Ik zeg tegen hem: "We weten nu onder de hand wat oorlog is en dan mogen we nog niet klagen. We zijn vrij".

Dinsdag 7 November 1944

Volgens de Radio van vanavond is Zeeland nu geheel bevrijd. Daar is ook verwoed gevochten. In Asten is het vandaag zeer rustig, ook met het schieten. Gisteravond zijn er weer Duitse vliegtuigen geweest die bommen gooiden. Gelukkig zijn er geen dooden te betreuren. Wel hebben ze drie Duitse vliegtuigen neergeschoten. Wat een angst met al dat geweld, elkeen gaat dan ook de kelder in.

Woensdag 8 November 1944

Vandaag is het ook weer rustig met het afschieten der kanonnen. Toch kan men merken dat er iets broeit. Het is vandaag zoo druk geweest met af en aanrijden van auto's dat men den ganschen dag bijna niet over den weg komen kon. In de Peel zijn vandaag alle menschen weer op de vlucht gegaan; dus wel een bewijs dat het nog niet rooskleurig is. Daar in Meijel wil het nog niets. Er zijn in Asten al zeven weken menschen uit Meijel en volgens men beweert zijn er nog steeds Duitschers in Meijel. O, o, waar moet dat naar toe.

Donderdag 9 November 1944

Vandaag is bekend gemaakt dat Roosevelt herkozen is als President der Verenigde Staten. Hoewel het vandaag weer rustig was hier, is het nog niet goed. Uit de Peel zijn de bewoners weer allemaal moeten gaan vluchten, tot bij van Geffen toe. Wiel Rovers meende vandaag ook weer naar huis te komen maar hij mocht nog niet eens naar het bedrijf. Dus alles is daar weer aan zijn lot overgelaten. We hopen op een spoedige verandering. Onze gedachten zijn nog altijd gericht op Horst, waar mijn broer woont met zijn huisgezin. Vandaag is de verjaardag van Trui, de vrouw van mijn broer in Horst. Geen brief, geen antwoord. Geve de Goede God dat alles spoedig verlost mogen worden van deze ellende.

Vrijdag 10 November 1944

Volgens de Radio van heden avond hebben de Duitschers Engeland beschoten met de V 2, een nieuw wapen. Volgens zeggen hebben ze niet die uitwerking als een V 1 en de trefkansen zijn zeer gering.

Zaterdag 11 November 1944

Vandaag is de verjaardag van mijn broer Toon in Horst. Geen brief kan men er heen sturen en er komt ook geen bericht van hem. Het is slecht weer, steeds maar regen. Hier is alles rustig alleen in de buurt van Venray tot aan de Maas worden gevechten geleverd.

Zondag 12 November 1944

Vanmorgen om zeven uur naar de H. Mis geweest, een ontbijt genomen en daarna de hennen en de varkens verzorgd. Daarna ging ik naar Heusden om melk te halen en tevens informeerde ik of ik op het bedrijf kon komen. Bij A.Rovers buurte ik even over het een en 't ander en ja, daar kwam iemand binnen die tegen mij zei, dat ik naar meneer Vorstermans moest gaan. (Dat is de onderwijzer op Heusden). Daar was een Kapitein en die zou mij wel inlichtingen kunnen geven over wat ik moest doen.

Ze waren beiden thuis. Vorstermans vertolkte de woorden die ik sprak, in het Engelsch. En toen kreeg ik te horen dat ik naar een andere Kapitein moest gaan. En die was gehuisvest in het huis waar Van Couteren heeft gewoond. Even ben ik in Asten thuis aan geweest en toen naar het huis van Van Couteren. Daar aangekomen vroeg ik naar den Kapitein; deze sprak goed Nederlands.

Ik maakte mijn verlangen duidelijk en kreeg toen ten antwoord om half drie terug te komen.

Ik werd buitengewoon ontvangen en kreeg allerlei inlichtingen. Met een auto kon ik mee naar Deurne, want daar was ook een Kapitein die er mede over moest beslissen. En om half drie ging het met de auto op Deurne aan; een Engelschman en ik in een mooi 4 persoons luxe wagentje. In Deurne werd ik direct te woord gestaan. Maar om een bewijs te krijgen om op het bedrijf te komen, nee, daarvan was nog geen sprake. Wel zei de Kapitein dat ik me moest vervoegen bij de Burgemeester van Asten. Ik dacht meteen bij mezelf: "Het gaat van Herodus naar Pilatus". Ik vroeg wanneer de auto naar Asten zou teruggaan, dat was om 4 uur. De Kapitein stelde mij voor een straatje om te lopen. Ik mocht ook daar blijven dan kon ik zoo een tas thee mee

Foto uit Collectie Chr Warnar: Militairen bij een tank in de Kerkstraat. Op de achtergrond Bartholomeus en het huis van Verkouteren

drinken. Maar ik heb dezer dagen al meer van zoo 'n staaltjes horen vertellen: ze laten je soms wachten tot 's avonds 8 of 10 uur. Ik trok mijn strante schoenen aan en ging te voet naar Asten. Toen ik in Vlierden was kwamen er 2 vrachtauto's aangere- den met kolen voor van Golstein Brouwers. Ze stopten direct toen ze mij zagen en ik kon instappen (dat was boffen).

Aangekomen in Asten ging ik meteen mijn fiets ophalen die nog bij Van Couteren aan huis stond. Toen ik daar kwam stond een Engelschman op post en hij vroeg me of ik de pas kwam halen. Ik verstond hem bijna niet en moest toen mee naar binnen. Na even wachten kwam er een Engelschman die goed Nederlands kende. Deze was van alles wat ik ver- langde op de hoogte. Hij zei dat ik naar de Burge- meester moest gaan om daar een bewijs te vragen om mijn hennen te mogen voeren op het bedrijf op Heusden. Dat bewijs zou dan voor alle dagen zijn en tevens voor een voerman onder begeleiding van mij zelf. Dit was nog eens een goede inlichting. Ik voelde dat ik op het goede spoor zat. Meteen ging ik naar het Raadhuis en ja, Burgemeester Brouwers was er. Ik vertelde hem mijn wedervaren van A tot Z. Hij ging meteen de bewijzen klaar maken. Wel moest ik ze nog laten aftekenen in Deurne en in Asten bij de beide Kapiteins en dan kon ik naar het bedrijf om mijn pluimvee te verzorgen.

Maandag 13 November 1944

Vanmorgen heb ik eerst het hoog noodige werk verricht en om 9 uur ging ik per fiets naar Deurne. De Kapitein had het bewijs al klaar. Nu terug naar de Kapitein in Asten; deze zette ook zijn handteke- ning op het bewijs en ik was klaar.

Thuisgekomen vroeg ik aan Anton Hoefnagels of hij na den middag wou rijden.

Hij was aanstonds klaar. Eerst gebruikten we het middagmaal en toen ging het op naar het bedrijf. Ik moest A.Hoefnagels begeleiden, anders mocht hijer niet in. Onderweg liep ik even aan bij A.Rovers en daar was Wiel Rovers ook. Deze zei: "Ik ga ook met jullie mee".

Achter de wagen van A.Hoefnagels fietsten we samen naar het bedrijf. Nergens stond een wacht- post, ook niet bij van Geffen. Maar toen we op het bedrijf kwamen vroegen ze aan Wiel om een bewijs. Hij verwees den Engelschman naar mij. Ik liet al mijn bewijzen zien en hij zei tegen mij "perfect". Nu konden we onze gang gaan. Vlug laadden we 200 hennen op en wat voer, want dat had ik thuis ook

geen meer. A.Hoefnagels kon toen naar huis. Wiel en ik hebben toen de hennen nog verzorgd. Ik vond één heel ei en dat was alles. Hoe het er verder uitziet kan ik zoo maar niet beschrijven; maar het is bar. Toen ik thuis kwam waren de hennen al op hun plaats. Dit was het werk van mijn broer Johan. Het bewijs dat ik ontvangen heb is zeer zeldzaam. Op het ogenblik is een Engelsche officier bij ons inge- kwartierd en hij spreekt er voor mij lof over uit. Het is zelfs zoo sterk dat er vandaag 4 ondergrondschen zijn opgepikt door de Engelschen. Ze hebben hun verantwoording moeten doen en ze zijn vastgehou- den tot 's avonds 10 uur. Van het front verder geen nieuws.

Dinsdag 14 November 1944

Vanmorgen ging ik om 9 uur alweer naar Heusden, nu alleen. Onderweg vraagt niemand mij iets, ook niet naar het bewijs. Ze schijnen me dus al te kennen. Op het bedrijf hadden de Engelschen een ruit uit de werkplaats geslagen waardoor een pijp naar buiten stak. Ze hadden de kachel aan, maar er was meer rook dan warmte. Mijn eerste werk was de pomp af laten lopen en het water uit de cementen bak laten stromen voor de vorst.

Nadat ik de hennen had verzorgd en overal alles eens goed had nagezien, was ik om 12 uur weer thuis. Om 4 uur hoorden we de kanonnen die met geweld begonnen te schieten. Het is nu half elf en het duurt nog steeds voort. Om 8 uur werd over de Radio gezegd dat er in Nederweert en de Peel 's middags een groot offensief was begonnen. Wel met 400 kanonnen; de ruiten rammelden en alles dreunt. Ik hoor vertellen dat ze nu al over het Deurenskanaal zijn. Het fietsen is op het ogenblik ook lastig. Er is druk verkeer van auto's op en neer. De wegen zijn allemaal kapot en buiten de verharde weg is er bijna niet door te komen. Alles is modder en slijk.

Woensdag 15 November 1944

Vanmorgen weer naar Heusden, waar ik alles ver- zorgde. Bij het naar huis gaan stond er een Engel- sche post, waar veel Meijelsche mensen voor moesten wachten. Geen van allen echter mochten naar Meijel. En Meijel is nog wel bevrijd zeggen ze. Vanavond is Jan Verstappen uit Meijel hier aange- komen. Hij vertelde mij dat hij drie weken lang onder den grond heeft doorgebracht, met als eten 4 sneetjes brood en water met niet gekookte haver-

mout. Want ze hadden geen vuur. Verder vertelde hij dat er in heel Meijel geen huis meer heel was. Volgens de Radio zijn de Engelschen vandaag gevorderd tot Maasbracht.

Donderdag 16 November 1944

Vandaag ben ik alweer naar het bedrijf geweest. De toestanden in Meijel zijn onbeschrijfelijk; zoo als verteld wordt zullen alle menschen uit Meijel geëvacueerd worden naar Tilburg. Volgens de Radio maken de geallieerden goede vorderingen. Heijthuisen, Leveroij en Grathem zijn bevrijd.

Vrijdag 17 November 1944

De heele week hebben we een Amerikaansche officier ter inkwartiering gehad. Dat was bijzonder goed hoor. Wij kregen er van alles van: o.a. cigarettten, chocolade, vlees in blik, enz.

Vandaag zijn er bij ons ook weer Meijelsche vluchtelingen aangekomen, Verstappen en nog twee meer waren erbij. Het is beter te ontvangen dan zelf te moeten gaan, dat weten we uit ondervinding. Vandaag ben ik weer naar het bedrijf geweest, maar als dat zo nog drie weken duurt, dan is er niets meer over. Alles stoken die Engelschen op, deuren van de hokken, voederbakken enz. enz.

Zaterdag 18 November 1944

Vanmorgen heb ik eerst het nodige werk verricht. Moeder Simons en Juffrouw Simons uit Meijel zijn ook hier aangekomen voor onderdak. Het zijn beste menschen. Volgens de Radio van vanavond zijn Meijel en Helden Panningen ook bevrijd. Na de middag ben ik weer naar het bedrijf geweest en nu kan ik goed zien dat er steeds hennen worden weggehaald. Ook zijn zeven deuren van de hennenhokken weg. Het wordt steeds erger.

Zondag 19 November 1944

Vanmorgen ben ik eerst naar de H. Mis geweest. Daarna heb ik het ontbijt gebruikt en melk gehaald. Toen ging ik weer naar Heusden, waar ik alleen maar voor drinkwater hoefde te zorgen, zodat ik snel terug was. Van eieren rapen was natuurlijk geen sprake. Op weg naar huis kwam ik Wiel Rovers tegen en we spraken over het een en ander. Wiel zei dat hij morgen met zijn gezin zou terug komen. Hij zou weer in het huis bij het bedrijf gaan wonen en

de hennen die er nog over zijn, in drie of vier hokken jagen die het dichtst bij het huis staan.

Maandag 20 November 1944

Wiel Rovers mag nog niet naar zijn huis op het bedrijf terug. Zo hij er toch terug gaat wonen wordt hij als krijgsgevangene beschouwd en meegenomen. Wiel, Christ Kolen en ik hebben vandaag de drie hokken klaargemaakt waar de hennen in moeten. Vannacht zal Wiel op het bedrijf blijven. Het schieten is hier afgelopen, de kanonnen zijn naar Meijel vertrokken. Het rijden van auto's tanks en motors is geweldig; rijden van honderd auto's is geen zeldzaamheid.

Dinsdag 21 November 1944

Vanmorgen is er in het algemeen het gezegde, dat de verboden strook te Meijel om elf uur verlegd zal worden. Het wordt 11 uur en iedereen is vol belangstelling naar de uitslag. En nog wordt er steeds geen vergunning gegeven. Tjonge, wat een warboel. Bijna het heele Meijelsche volk is ondergebracht in Asten en dan zijn er nog al die Engelsche soldaten voor inkwartiering.

Woensdag 22 November 1944

Toen we vanmorgen opkwamen regende het dat het goot. Eerst haalde ik broodkaarten en toen moest ik nog bonnen van de winkel inleveren. Om 11 uur kwam van het Raadhuis de boodschap dat de mensen die in de Peel, Liessel, Neerkant en Meijel wonen naar huis terug mochten gaan. Het was een aardigheid om te zien, ook al regende het steeds maar door. Men zag elkeen de hand geven; van blijdschap omdat zij naar hun huis mochten terugkeren.

Hoe ellendig het er soms ook uit zag. Iedereen zei: "Al heb ik maar één woonvertrek of een kippenhok, toch ga ik naar mijn eigen plaats terug". Ook Wiel Rovers komt vertellen dat de wagen met zijn huisgezin onderweg is. Wat een weer, regen en nog eens regen; geen weer om te verhuizen. Maar daar wordt niet naar gekeken. Iedereen die nog op één of andere manier onderdak heeft, gaat naar huis. Om drie uur fietste ik nog even naar het bedrijf. De "verhuiswagen" van Wiel kwam ook juist aan. Behalve Engelsche soldaten is er ook nog een huisgezin uit Meijel. Dat is hier vanwege hun huis dat afgebrand is. Meijel, Neerkant en Liessel zijn bijna met de

grond gelijk gemaakt. Wat jammer is het dat de Engelsche soldaten zomaar alles meenemen. Op mijn bedrijf hebben ze van alles meegepikt: 3500 eieren, gereedschappen, alle eierkisten, alle turf en kolen, de voederbakken van de hennen en de palen van de afrastering. Die laatste dingen stookten ze allemaal op. De deuren halen ze uit de kippenhokken en ook zijn alle kachels om de kuiken op te fokken weg enz. enz. Verder zijn er ± 700 hennen verdwenen. Dat hadden we zo niet verwacht.

Donderdag 23 November 1944

Het is bar zoals het weer is vandaag: den heelen dag geregend. En daardoorheen zie je den heelen dag auto's rijden en kruiwagens er tussendoor. Evenals fietsende vluchtelingen die naar Meijel terugtrekken. Als dezen dan, doornat, bij Dorus Maas zijn aangekomen, moeten ze van den harden weg af. Ook al moeten ze door slijk en modder, waar bijna niet door te komen is, toch wordt alles voortgezet. Zojuist vernam ik van Pater van Eersel, die zes weken in Sevenum was ondergedoken, dat Horst en Sevenum ook vrij waren.

Pater Harrie was juist thuis gekomen, doornat en één en al slijk; hoe kan het ook anders met zulk weer. Vol verwachting zien wij nu ook uit naar broer Toon met zijn huisgezin. Geve de Goede God dat wij hen allen weer spoedig mogen zien. Op 18 September zijn Toon, Piet en Thijs nog hier geweest maar sindsdien hebben wij er niets meer van gehoord.

Vrijdag 24 November 1944

De Radio van gisteravond meldde dat Horst bevrijd is. Wiel woont weer in het huis op het bedrijf, maar van eieren rapen is nog geen sprake. Hij had van de Engelschen 4 eieren gekregen. Het is me wel wat moois.

Zaterdag 25 November 1944

Vanmorgen zijn hier tanks doorgekomen zoo groot als een huis. Dat zijn tanks die over de grond kunnen rijden, maar ook als schuit kunnen dienen om over de Maas te varen. Ze stonden op wagens met 24 wielen die werden voortgetrokken door een tractor. Het is een geweldig gezicht. Ook zijn hier vanmiddag vrachtwagens doorgekomen, beladen met materiaal voor een brug over de Maas. Ook geweldig, dat kunt u denken. Al dat materiaal dat ze hebben. Als je dat zoo ziet en dan kijkt naar de Deutsche

soldaten met hun gestolen paarden en wagens, zou je zeggen: "Die Engelschen en Amerikanen rijden met hun tanks en auto's zoo wel alles om zonder te schieten".

De menschen uit Liessel, Neerkant en Meijel mogen alleen maar blijven als ze onderdak hebben. Maar in die dorpen is niets te koop op hun broodkaarten omdat er niet gebakken kan worden. Er worden dan ook geen broodkaarten uitgereikt en Meijel is hiervoor aangewezen op de plaats Meerveldhoven bij Eindhoven. Wat een toestand! Maar het ergste van al is dat er personen zijn weggevoerd naar Duitsland. Vandaag was er nog iemand hier uit Heijthuisen die ook door de Duitschers gevangen genomen was. Op een Zondag hadden zij de kerk omsingeld en alle mannen gearresteerd. Er moesten 126 personen mee naar Venlo op den trein. Toen de trein flink aan het rijden was, had hij het gewaagd eruit te springen. Dat was goed gelukt zei hij. Daags daarna werd hij door de ondergrondsche met een bootje over de Maas gezet en 's avonds was hij weer bij moeder de vrouw en de kinderen thuis. Zijn kinderen wisten niet dat vader weer thuis was. En omdat ze bang waren dat er op straat over gesproken zou worden zat hij bovenop de vliering en had het luikje dicht gespijkerd. Moeder de vrouw bezorgde hem 's avonds 2 of 3 pannekoeken met drinken voor den heelen dag. Dat deed ze door een ladder tegen het huis te zetten om op het platdak te kunnen komen en dan door de pannen van het dak het eten aan te geven. En zoo hoort men het eene na het andere.

Foto uit Collectie Chr Warnar: Engelse militairen en Sherman tanks de Noodbrug net gepasseerd op weg naar Asten. In de verte rechts de kerktoren.

wordt vervolgd

Indien onbestelbaar:
H. Wijnen, Dorpstraat 22, 5711 GP Someren

Vrienden van Heemkundekring de Vonder

Acfis Business Centrum, Ter Hofstadlaan 75, 5711 VV Someren
René Berkvens Bloemenarrangementen, Jan van Havenstraat 32, 5724 AV Ommel
E T B Willem Bos, Trasweg 5, 5712 BB Someren-Eind
Campanula Fysiotherapie, Floralaan 22, 5721 CV Asten
Cortooms-Verberne Bouw-Timmerbedr, Molenakkers 5, 5721 WR Asten
Dakdekkersbedrijf Joan Meeuws, Liesberg 14, 5712 JL Someren
Driessen Advies & Beheer Witvrouwenweg 12, 5711 CN Someren
Geven Aannemersbedrijf BV, Ommelseweg 48, 5721 WV Asten
Hotel CENTRAAL, Wilheminastraat 3, 5711 EK Someren
Isi & Peggy's Knippenrij, Wilhelminaplein 15a, 5711 EK Someren
Isobouw Systems BV, Kanaalstraat 107, 5711 EG Someren
van Kaam Netwerk Notarissen, Postbus 111, 5710 AC Someren
Notaris Kessels, Wilhelminastraat 30-32, 5721 KK Asten
Larco Foods BV, Industrielaan 10, 5711 CX Someren
Leenen Someren Beheer BV, Dr. Einattenlaan 28, 5711 AW Someren
Leenen Steengoed BV, Vaarselstraat 34, 5711 RE Someren
Garage Linden, Ter Hofstadlaan 140, 5711 VZ Someren
MIDAS Winkels, Markt 10, 5721 GE Asten.
Partycentrum De Platte Vonder, Nieuwendijk 10, 5712 EM Someren-Eind
Autobedrijf Stienen Someren BV, Boerenkamplaan 21, 5712 AA Someren
Verbugt IT, Zagershof 1, 5721 HX Asten
Jan van de Vijver, Vinkenweg 7, 5752 RA Deurne-Walsberg
Harrie Welten (Jumbo), Kuilvenweg 6, 5712 GX Someren
Wijnen Bouw en Service, Dorser 2, 5711 LE Someren
A. de Wit, Speelheuvelplein 4, 5711 AR Someren
P. van der Zanden, Jan v.d. Diesduncstraat 17, 5721 VN Asten

*Vrienden van de Heemkundekring maken onze activiteiten mogelijk.
Hebt u interesse? Info: bestuur Heemkundekring De Vonder*